

Пише
Александар РАДИЋ

Турска на путу ка „топ десет“

Комплетна листа пројеката турске војне индустрије изузетно је дугачка. На њој је сада више од 280 различитих средстава ратне технике на којима ће се радити по стратешком плану за период од 2012. до 2016. године. Вредност пројеката износи око 27,3 милијарде долара, које ће обезбедити влада као темељ за развој будуће моћи земље.

Турска Влада има врло озбиљне и амбициозне планове за будућност нације, коју жели да уведе у листу десет најмоћнијих у свету. Важно место у том концепту има развој оружаних снага и индустријске базе која треба да обезбеди што већи ниво самосталности у модернизацији оружаних снага, као и да заради од извоза. Претходних неколико година учињено је већ пуно тога. Покренути су велики истраживачки подухвати, који ће у ближој будућности обезбедити развој и производњу сложених борбених система у турским фабрикама.

Улаже се и у људе који ће бити носиоци будуће производње. Кадар који Турска ствара за будућност добио је недавно и конкретне задатке за ову деценију. Од њега се тражи да пројектује и доведе до фазе производње низ престижних средстава, од тенка до сателита. Генерално, план за наредних пет година обухвата освајање технологија за технику коју је до сада Турска увозила.

Најамбициозније звучи онај део који предвиђа да Турска 2016. има властити извиђачки сателит. Такође, пред крај 2015. турске оружане снаге треба да приме у наоружање прве примерке тенка „алтај“. Ратна морнарица добиће 2016. године први разарач домаће производње, а студије за развој турске подморнице биће завршене 2015. године.

Уз подршку италијанске индустрије, 2013. биће израђен први примерак борбеног хеликоптера „атак“, а вишенаменски хеликоптер биће доведен до производње пре краја 2016. године. У међувремену, 2014. године биће завршен развој беспилотне извиђачке летелице „анка“, а 2015. развој турског школског авиона „хуркуш“.

У ракетном програму почетку производње најближи су противоклопни ракетни системи великог и средњег домета, који ће бити завршени ове и идуће године. Пре краја 2013. у производњу ће ући полуактивно ла-

серски вођена ракета „цирит“, која ће бити интегрисана на борбени хеликоптер „атак“, а до краја 2016. године биће пројектовани ракетни системи ПВО за дејства против циљева на малим и средњим висинама.

Као претходница лавине нових средстава ратне технике произведених у Турској, већ у јулу ове године увешће се у наоружање прва турска аутоматска пушка „мехметчик-1“. У основи она представља дериват врло популарне, изврсне немачке пушке ХК416, али за Турску је од великог значаја то што ће бити у потпуности произведена код куће, без увоза страних делова.

За већину других пројеката технолошка подршка долази из Јужне Кореје, која је Турској продала техничке цртеже разних средстава, од тенка до ратних бродова. Влада директно подржава институције и предузећа који су део стратешког плана. За развој истраживачке базе финанси-

раће се формирање центра за испитивања оклопних и моторних возила, градња аеродинамичког тунела за високе брзине, полигона за испитивање ваздухопловног и ракетног програма, центра за монтажу сателита и друго. Према стратешком плану ови истраживачки центри биће обједињени под контролом једног, задуженог за координацију свих великих пројектантских подухвата.

Сведоци смо како се то остварује у односу према Србији. За ширу јавност, у сенци турских ТВ серија и новоотворених посластичарница и ресторана у Београду, стигле су донације за обнову и развој аеродрома „Морава“. Готово сигурно ће уследити нови уговори. Турска је већ показала интересовање за модернизацију 14 школско-борбених авиона „галеб“ Г-4.

Пред почетак рата у бившој Југославији, у Жаркову се радило на модернизованом „галебу“ Г-4, са радном ознаком Г-5 („турски галеб“), јер је требало да се, по лиценци, производи у Турској, у истој фабрици која сада ради на производњи Ф-16. ■

Природна последица развоја индустрије, према турским стратешким планерима, биће поочевак извоза наоружања у већем обиму. Процењује се да ће 2016. године, када се завршава остварење прве петогодишње уздизања војне индустрије, извоз вредности осам милијарди долара годишње. Предуслов за то је јачање утицаја Турске у свету.